

De Dominicanen te Oostende

Raphaël Plasschaert

Sinds de vroegste eeuwen van haar bestaan waren in Oostende altijd meerdere mannelijke en vrouwelijke katholieke congregaties en kloosterorden aanwezig. Hun activiteiten waren zeer verscheiden en vooral gericht op onderwijs, zieken-, armen- en wezenzorg, prediking, zielzorg; morele bijstand De leden van die congregaties en orden leefden in gemeenschap en hun kloosters waren dan ook wel bekend.

Met de laïcisering van de maatschappij zijn veel van deze noden nu door de overheid erkend en verholpen. Mede met de sterke afname van nieuwe intreden hebben meerdere congregaties en kloosterorden hier hun activiteiten opgegeven en hebben ze de stad verlaten. Aan hun vroegere aanwezigheid wordt nu door een straatnaam of door een gebouw herinnerd. Zo verging het ook de Dominicanen, die, met een korte onderbreking, van oktober 1873 tot 20 november 2004 in Oostende aanwezig waren.

De Orde van de Dominicanen werd in Toulouse in 1215 gesticht door de H. Dominicus o.a. om enkele groepen van de Katharen door eenvoud van hun leven en prediking tot andere gedachten te brengen. Reeds in 1218 kreeg deze stichting een zending voor heel de katholieke kerk. De Dominicanen kozen de leefregel van de H. Augustinus. Ze leggen naast de gelofte van gehoorzaamheid, kuisheid en armoede ook de geloften af het "woord Gods te verspreiden" en het "Heil der zielen te verzorgen" dit door prediking, onderwijs en zielzorg. Om dit te bereiken streven ze naar een "dialoog met de wereld" zodat in hun opleiding en uitoefening van hun ambt veel nadruk wordt gelegd op de welsprekendheid. Vandaar ook dat de "Orde van de Dominicanen" of "Ordo Fratrum Predicatorum", kortweg de "O.P.", ook "Predikheren" worden genaamd.

De orde kent een democratische bestuursinrichting. Ieder gemeenschap wordt geleid door een voor beperkte duur verkozen prior. In de gemeenschap krijgt het gezamenlijk koorgebed en de beleving van het gemeenschappelijk bezit grote aandacht.

Om hun roeping te realiseren vestigen de Dominicanen zich in volkrijke buurten van steden, dicht bij de mensen. Ze kennen geen onderscheid naar rang of stand in hun auditorium. Door hun vestiging in steden wordt de O.P. tot de "Bedelorden" gerekend. Hun kloosterkerk is geen parochiekerk. Wel wordt er gepredikt, biecht gehoord eucharistie gevierd waarvoor ze tot aan het tweede Vaticaans concilie een eigen liturgie kenden. Vanaf de 16de eeuw verspreiden de Dominicanen zeer intensief de verering van O.L.Vrouw van de Rozenkrans.

In een schriftje heeft pater J. Geerts, prior tijdens het interbellum, zijn gebeurtenissen van de aankomst en de van werk van de Dominicanen in Oostende genoteerd. Daaruit leren we dat de Dominicanen in 1873 te Oostende toekwamen, met toestemming van de H. Stoel en van de bisschop van Brugge, om het apostolaat door de Kapucijnen, die door de Franse Revolutie waren weggefallen, opnieuw op te starten en verder te zetten. Dit laatste kwart van de 19de eeuw was de periode dat Oostende snel en totaal veranderde: de stadswallen waren opgeruimd; het Hazegras was de eerste parochie buiten de vroegere stadswallen; de grote uitbreiding van de stad, vooral in westelijke richting, was gestart en de glansrijke periode van de belle époque brak aan.

De Dominicanen poogden van meet af aan zich naar de Oostendse vissersbevolking stad te richten. Hun verhoudingen met de plaatselijke geestelijkheid waren correct,

soms wel wat koel. Op de eerste zondag van oktober 1873 deed de eerste communiteit, drie paters en één broeder, hun intrede in het huurhuis Christinastraat 73 dat als klooster moest dienen. De huurovereenkomst gaf de paters de toelating in het gebouw de noodzakelijk geachte veranderingen aan te brengen maar dit op eigen kosten. Ook was een clause opgenomen dat het huis na 8 jaar door de kloostergemeenschap moest aangekocht worden.

Vlug werd gestart met de ombouw van een gedeelte van het huis tot kapel, met toegang via een gang vanuit de Christinastraat.

De namen van de eerste weldoeners en de ambachtslieden die het werk opknaptten, zijn in de archieven van het klooster gekend. De paters, vooral P. Van Gils, waren uitstekende predikanten maar de sermoenen waren wel in het Frans. Weldra waren ze goed aanvaard bij de voorname families van de stad maar ook bij de vele armen.

In 1877, bij de viering van de 25 jaar professie van P. Van Gils, kreeg de kleine communiteit een kleine klok als geschenk. Maar een buur, mevr. Van Loo, spande een proces aan tegen klokkengeluid vóór acht uur en dat werd door een gerechtelijke uitspraak verboden. Later verhuisde de klok naar de Broeders van Liefde en nog later naar de voorlopige kerk van de wijk Conterdam. Maar mevr. Van Loo bleef bekend door het populair spotlied "miete klokke"

In 1880 komen twee paters de communiteit versterken. Het huis in de Christinastraat wordt aangekocht, evenals een huis, erf en pakhuis in de Aartshertoginestraat 32 - 34. Stilaan kiemt hier de wens tot het oprichten van een echt klooster en een mooie, grote kloosterkerk. Maar het provinciaal kapittel van de Dominicanen heeft andere plannen.

Op 22 mei beslist 1881 dit kapittel tot opgave van de stichting te Oostende wegens te weinig religieus personeel in aan andere provincie. Toch wordt, op 11 oktober, door de Oostendse kloostergemeenschap een eerste honorarium betaald aan bouwkundige

Van Assche voor de bouw van een driebeukige kerk.

Op 12 oktober is er in de kloosterkerk nog een nadienst voor de eerste overste, E.P. De Smet die te Kortrijk was gestorven. Tussen 25 oktober en 3 november verlaten de "Oostendse" Dominicanen, op bevel van hun oversten, hun klooster. Eén pater, E.P. Van Remynghe, blijft nog tijdelijk met de opdracht de liquidatie van het klooster uit te voeren. Maar deze liquidatie wordt door de katholieke bevolking en vooral door de weldoeners niet genomen. Vele weldoeners eisen hun giften terug, niet alleen beelden en ornamenten in de kapel, maar tot keukengerei en gordijnen uit de woonkamers toe. Eind november 1881 is de liquidatie toch voltooid en verlaat pater Van Remynghe Oostende..

Maar Oostende laat de Dominicanen niet los. Tegen hun vertrek wordt door het thuisfront beroep aangetekend.: bij de overste van de orde, bij de provinciaal en bij de bisschop Mgr. Faict die zijn steun toezegt Dhr. Marc Royon reist zelfs naar Rome om daar de zaak te bepleiten bij Paus Leo XIII, vroeger nuntius in België. Op 10 januari 1882 gebiedt Paus Leo XIII de Dominicanen hun stichting te Oostende te hernemen. En op 2 mei 1882 komen E.P. Callens en E.P. Hiertz, vergezeld van de broeder Pieters en de Dobbelaere, te Oostende aan. Ze vestigen zich op hun vroeger adres. Maar aanvankelijk is het geen triomfantelijke terugkeer. De Oostendenaars wensen immers Pater Van Gils, de uitstekende en gewaardeerde predikant, terug. Maar de paters hernemen hun apostolaat. Reeds na enkele weken is de kapel heringericht en heropend. Stilaan worden de vroegere geschenken o.a. de beelden en de kandelaars, teruggevraagd bij het vertrek van de paters aan hen teruggegeven.

Snel herneemt het verlangen naar een grotere kloosterkerk. Daarvoor is echter een groter terrein, meteen een terrein in eigendom, vereist. Zonder grote uitstel krijgt de kloostergemeenschap van hun oversten de toelating tot de aankoop van gebouwen in de

Aartshertoginne- en in de Christinastraat. Op de kavel Christinastraat 75 en Aartshertoginnestraat 32 en 34, een oppervlakte van 421 m² en reeds in 1880 aangekocht, zal de kloosterkerk gebouwd worden. Op 3 augustus 1882 worden de huizen en tuin Aartshertoginnestraat 24-26-28 aangekocht, op 22 augustus 1883 het huisje Aartshertoginnestraat 30, op 19 oktober 1883 de brouwerij en woonhuis Christi-

nastraat 73 zodat de Dominicanen einde 1883 over een terrein van 1630 m² beschikken tussen Christianstraat en Aartshertoginnestraat, voldoende voor de bouw van een kloosterkerk en een kloostergebouw. Om de aankopen rond te krijgen moeten de paters tijdelijk een hypotheek afsluiten aan 4 % voor 10 jaar. Ondertussen maakt architect Van Assche de plannen op voor kerk en het klooster. (wordt vervolgd)

“De Logistiek” of “Den Oosteroever”

Piet Daman

Een begrip in de Marine gedurende 50 jaar.

De logistieke diensten van de “Zeemacht”, zowel de technische (onderhoud, herstellingen, constructies) als de bevoorrading (in zijn breedste zin) zijn meegegroeid met “de Vloot” d.w.z. met veel veranderingen, op te lossen problemen en enorm veel inzet.

In de beginperiode te Oostende waren, bij gebrek aan adequate infrastructuur, de verschillende diensten (o.a. werkplaatsen en magazijnen) her en der verspreid maar vooral in “Hangaar 5” op de Westkaai van het Vlotdok.

Bij de uitbouw van de vloot vnl. nieuwe mijnenvegers, begin jaren '50, was een degelijke installatie erg nodig.

In 1952-'53 werd de oostkade van de voorhaven herbouwd.

Vanaf 1954 werden de logistieke diensten geïnstalleerd op de Oosteroever (± tussen het Zeewezen en de steigers & werkplaats van baggerbedrijf Decloedt vóór de RYCO). Er worden ruime werkhuizen en opslagloodsen opgetrokken.

Een deel van de niet-vernieelde opslag- en voorraadbunkers en barakken gebouwd door de Duitsers (snelbootbasis) worden herbruikt.

Gedurende zo'n 15 jaar komen er magazijnen en gebouwen bij, o.m. voor beheers- en administratieve diensten, cafetaria enz.

Er zijn werkplaatsen voor zowat alle technische disciplines van de Zeemacht: algemene mechaniek, dieselmotoren, staal-, hout-, en kunststofbewerking, meer- en zeilgerei, elektriciteit, elektronica, bewapening, nautische en andere instrumenten, reddingsmiddelen, conservering en preservering.

